

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Центр заочної форми навчання

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту

Допустити до захисту
Завідувач кафедри _____
(підпис)
д.е.н., проф. Лоханова Н.О.
(прізвище та ініціали)
« ____ » _____ 2016 року

Дипломна робота

магістра

на тему: «Облік та контроль розрахунків з оплати праці
(на прикладі ПАТ «Укрзалізниця» Регіональна Філія «Одеська залізниця»
ВП Служби колії «Одеська дистанція колії»»

Виконала: студентка VI курсу, групи M – 1
спеціальності 8.03050901 «Облік і аудит»

(шифр і назва спеціальності)
Єнгулатова В.Е.

(прізвище та ініціали)

Керівник к.е.н., доц. Муренко Т.О.

(прізвище та ініціали)

Рецензент Дороган І.М.

(прізвище та ініціали)

ОДЕСА – 2017 року

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ	8
1.1. Економічна сутність та види заробітної плати	8
1.2. Форми та системи оплати праці	16
1.3. Огляд нормативно – правової бази з обліку заробітної плати	25
1.4. Документальне оформлення, синтетичний та аналітичний облік розрахунків з оплати праці	28
1.5. Проблемні питання в обліку розрахунків з оплати праці та шляхи їх вирішення в сучасних умовах господарювання	39
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ ВП «ОДЕСЬКА ДИСТАНЦІЯ КОЛІЇ»	45
2.1. Організаційно – економічна характеристика ВП «Одеська дистанція колії».....	45
2.2. Практика обліку заробітної плати на підприємстві, що досліджується	58
2.3. Особливості організації синтетичного та аналітичного обліку виплат працівникам на підприємстві	67
2.4. Методика нарахувань та утримань при розрахунку заробітної плати	70
2.5. Пропозиції щодо удосконалення обліку операцій з оплати праці на ВП «Одеська дистанція колії»	77
РОЗДІЛ 3. ПРАКТИКА ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ ВП «ОДЕСЬКА ДИСТАНЦІЯ КОЛІЇ»	82
3.1. Мета, задачі та джерела внутрішнього контролю операцій із заробітною платою	82
3.2. Особливості організації внутрішнього контролю розрахунків з оплати праці ВП «Одеська дистанція колії»	91

3.3. Застосування економіко – математичного моделювання для цілей оптимізації витрат на оплату праці	95
3.4. Шляхи удосконалення внутрішнього контролю на ВП «Одеська дистанція колії»	103
ВИСНОВКИ	111
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	119
ДОДАТКИ	126

ВСТУП

Актуальність теми. На кожному підприємстві в Україні має бути реальна й достовірна інформація про трудомісткість виробленої продукції, про нарахування заробітної плати. Заробітна плата займає одне з центральних місць в системі підвищення продуктивності праці на підприємстві.

Основними показниками праці та заробітної плати, що підлягають обліку, є чисельність працівників, їхні професії, кваліфікація, витрати робочого часу у людину – годинах, людину – днях, кількість виготовленої продукції (виконання робіт, надання послуг), розмір фонду оплати праці за категоріями працюючих, видами нарахувань, нарахування премій, відпускних, розмір відрахувань за їх видами та ін. Ці дані необхідні для обчислення таких економічних показників, як рівень забезпеченості робочою силою, середнього заробітку, рівня продуктивності праці тощо.

Таку інформацію повинен забезпечити бухгалтерський облік. Важлива роль в реалізації цієї задачі відводиться організації бухгалтерського обліку на підприємстві: організаційній побудові бухгалтерії підприємства, принципам організації праці виконавців, нормуванню праці працівників обліку і контролю, методиці визначення чисельності персоналу. Заробітна плата займає одне з центральних місць в системі бухгалтерського обліку на підприємстві.

Бухгалтерський облік є функцією управління підприємства. На бухгалтерський облік покладено завдання з поліпшення інформаційного забезпечення управління і контролю за обліком праці та її оплати підприємства, підвищенням ефективності діяльності та зменшенням ризику втрати коштів через непередумані дії.

Встановлення ринкових умов зумовлює потребу перегляду положень бухгалтерського обліку оплати праці, а також методики формування й обробки одержаної облікової інформації, виходячи з існуючого господарського механізму та наявної обчислювальної техніки.

Економічний аналіз праці та її оплати на підприємстві є основним напрямком аналізу майбутнього, тому що його методика дозволяє при наявності стислого обсягу інформації про результати діяльності господарюючого суб'єкта визначити його потенційні можливості, внутрішні резерви, використання яких дозволить досягти позитивних змін фінансових результатів діяльності. Особливого значення це набуває в сучасний період, коли більшість інформації про господарську діяльність підприємці відносять до категорії комерційної таємниці, та у розпорядження аналітика надходить в основному офіційна фінансова звітність.

Призначення контролю та аудиту, як одного з елементів управління, – вивчати фактичний стан справ з обліку праці в кожному з підрозділів і по підприємству в цілому, щоб об'єктивно відображати дійсність; перевіряти виконання прийнятих рішень; виявляти відповідність діяльності підприємства інтересам суспільства, держави, законам ринку.

Усе вище згадане підкреслює значну роль та значення теми даної дипломної роботи. Вибрана тема є досить актуальною для сьогодення, для розвитку економічних процесів на Україні і має першорядну важливість для кожного підприємства, який бажає досягти успіху.

Багатьох економістів турбують проблеми розвитку та удосконалення обліку та контролю розрахунків з оплати праці. Значну увагу їм приділяли Білуха М. Т., Грабова Н. Н., Добровський В. Н., Крамаровський Л. М., Криницький Р. І., Лахтіонова Л. А., Лушкін В. А., Пономарьов В. Д., Ялдин І. В., Ачкасов А. Е., Носова С. С., Сопко В. В., Савицька Г. П., Шеремет А. Д., Сайфулін Р. С. та інші.

Мета і завдання дослідження. Метою дипломної роботи є систематизація наукових, методологічних та практичних знань обліку та контролю розрахунків з оплати праці.

Для досягнення поставленої мети в дипломній роботі ставляться наступні завдання:

- розкрити сутність розрахунків з оплати праці як економічної категорії та об'єкту обліку та контролю
- визначити інформаційне забезпечення управління персоналом підприємства;

- провести економіко – правовий аналіз та огляд нормативної бази і спеціальної літератури з обліку оплати праці;

- визначити дискусійні питання в межах обліково – аналітичних аспектів дослідження розрахунків з оплати праці на підприємствах реального сектора вітчизняної економіки;

- вивчити розкриття інформації про розрахунки з персоналом по оплаті праці у звітності підприємства;

- розглянути фінансовий та податковий облік розрахунків з персоналом з оплати праці;

- визначити мету, завдання та джерела інформації для контролю операцій з обліку розрахунків з оплати праці;

- вивчити основні засади методики контролю розрахунків з оплати праці на ВП «Одеська дистанція колії»;

- побудувати економіко – математичну модель, яка дозволить намітити заходи щодо удосконалення процесів управління розрахунками з оплати праці на ВП «Одеська дистанція колії».

Об’єкт і предмет дослідження. Об’єктом дослідження є процеси обліку, контролю та економічного аналізу розрахунків з оплати праці на підприємстві.

Предметом дослідження є комплекс теоретико – методичних засад щодо інформаційно – аналітичного забезпечення управління розрахунками з оплати праці на ВП «Одеська дистанція колії».

Методи дослідження. У дипломній роботі використовувались такі методи дослідження як системний аналіз – для деталізації і розчленування об’єкта дослідження на окремі важливі складові елементи; синтез – для узагальнення різних аспектів обліку і аналізу розрахунків по оплаті праці; інформаційне моделювання – для забезпечення дослідження нормативно – довідковими матеріалами; абстрагування – для формування узагальнених висновків на основі системного аналізу і синтезу теорій і практики організації системи забезпечення обліку розрахунків по оплаті праці; конкретизація – для обґрунтування змісту форм облікового забезпечення; дослідження документів та реєстрів обліку за формою і

змістом – для виявлення їхньої відповідності щодо інформаційної ємності адекватного вимогам стандартів; статистичні і аналітичні розрахунки; порівняння – для зіставлення даних у динаміці; групування – для визначення залежності показників одне від одного; середніх і відносних величин та прийоми елімінування при аналізі розрахунків по оплаті праці; конструктивний – для групування пропозицій щодо обліку розрахунків по оплаті праці; графічний – для наочного зображення результатів дослідження.

Інформаційною базою дослідження стали законодавчі та нормативні документи України, Міжнародні стандарти фінансової звітності, Міжнародні стандарти аудиту, праці вітчизняних і закордонних вчених з питань обліку, аудиту, контролю, аналізу розрахунків з оплати праці, спеціалізовані періодичні видання, навчальні посібники, а також ресурси всесвітньої мережі Інтернет. Практичну інформацію для дослідження нами було отримано безпосередньо на досліджуваному підприємстві, зокрема використовувались накази керівництва, первинні документи, форми фінансової звітності тощо.

Дипломна робота містить три розділи, де висвітлюються теоретичні аспекти обліку розрахунків з оплати праці та особливості їхнього бухгалтерського обліку у системі автоматизованої обробки даних на досліджуваному підприємстві; особливості організації контролю, аналізу, а також висновки і пропозиції, список використаних літературних джерел і додатки.

ВИСНОВКИ

Основною виробничою задачею кожного підприємства є підвищення рівня продуктивності праці, якісних характеристик продукту, що виробляється, зменшення витрат та як наслідок збільшення прибутку.

Оскільки важливою складовою витрат підприємства є витрати на оплату праці, що регулюються великою кількістю законодавчих та нормативних актів, які постійно змінюються, то дослідження організації обліку і контролю розрахунків з оплати праці є надзвичайно актуальним у світлі економічних умов, в яких працює підприємство.

Ефективність діяльності трудового колективу та забезпечення належного рівня продуктивності праці значною мірою залежать від розрахунків за оплатою праці.

Відповідно до положень Закону України «Про оплату праці» заробітна плата – це винагорода, обчислена, як правило, у грошовому виразі, яку за трудовим договором власник або уповноважений ним орган виплачує працівникові за виконану ним роботу.

Заробітна плата – це одна з найскладніших економічних категорій і одне з найважливіших соціально – економічних явищ. Оскільки вона, з одного боку, є основним (і часто єдиним) джерелом доходів найманих працівників, основою матеріального добробуту членів їхніх сімей, а з іншого боку, для роботодавців є суттєвою часткою витрат виробництва і ефективним засобом мотивації працівників до досягнення цілей підприємства, то питання організації заробітної плати і формування її рівня разом з питаннями забезпечення зайнятості складають основу соціально – трудових відносин у суспільстві, бо включають нагальні інтереси всіх учасників трудового процесу.

У науковій економічній літературі можна зустріти понад два десятки визначень заробітної плати. Найпоширенішими є визначення заробітної плати, як

частки суспільного продукту (національного доходу), що розподіляється за працею між окремими працівниками.

Розмір заробітної плати залежить від складності та умов виконаної роботи, професійно – ділових якостей працівника, результатів його праці та господарської діяльності підприємства.

Держава здійснює регулювання оплати праці працівників підприємств усіх форм власності шляхом встановлення розміру мінімальної заробітної плати та інших державних норм і гарантій, встановлення умов і розмірів оплати праці керівників підприємств, заснованих на державній, комунальній власності, працівників підприємств, установ та організацій, що фінансуються чи дотуються з бюджету, регулювання фондів оплати праці працівників підприємств – монополістів згідно з переліком, що визначається Кабінетом Міністрів України, а також шляхом оподаткування доходів працівників.

Під системою оплати праці слід розуміти чинний на підприємстві організаційно – економічний механізм взаємозв'язку між показниками, що характеризують міру (норму) праці й міру його оплати відповідно до практично досягнутих результатів праці (відносно норми), тарифних умов оплати праці та погодженою між працівником і роботодавцем ціною послуг робочої сили.

Найбільше поширення на підприємствах різних форм власності одержали дві форми оплати праці:

- відрядна – оплата за кожну одиницю продукції чи виконаний обсяг робіт;
- погодинна – оплата за відпрацьований час, але не календарний, а нормативний, який передбачається тарифною системою.

Використання певної форми, чи системи оплати залежить від сфери діяльності працівників, характеру трудових операцій, технологічних процесів.

В умовах ринкового господарювання, відповідно до змін в економічному і соціальному розвитку країни істотно змінюється і політика в області оплати праці, соціальної підтримки і захисту працівників. Багато функцій держави щодо реалізації цієї політики передані безпосередньо підприємствам, які самостійно встановлюють

форми, системи і розміри оплати праці, матеріального стимулювання його результатів.

В результаті дослідження основних законодавчих актів, які регулюють оплату праці в Україні, можна відмітити, що вони поділяються на дві групи: ті, що регулюють безпосередньо оплату праці і ті, що регулюють податкове навантаження на неї.

Основними нормативно – правовими актами, що регулюють питання оплати праці є: Конституція України, Кодекс законів про працю, закони, Постанови Кабінету Міністрів України, інструкції, які затверджуються Міністерством статистики України. Основним нормативно – правовим актом, що визначає сутність та принципи оплати праці в Україні є Закон України «Про оплату праці». Основою організації оплати праці є тарифна система, яка включає тарифні сітки, тарифні ставки, схеми посадових окладів і тарифно – кваліфікаційні характеристики.

Вказана нормативна база, яка регулює розрахунки та їх відображення у обліку та звітності має забезпечувати бухгалтера, відповідального за певну ділянку обліку розрахунків. Нормативна база на робочому місці може бути представлена як у документальному, так і в електронному вигляді.

Проблемними питаннями організації обліку праці та її оплати є: регламентація організації праці на підприємстві; контроль за використанням робочого часу та забезпечення зростання продуктивності праці; своєчасне і правильне визначення сум нарахованої заробітної плати й відрахувань органам соціального страхування та віднесення їх на собівартість продукції (робіт, послуг), а також на інші витрати; здійснення у встановлені терміни всіх розрахунків з працівниками і службовцями із заробітної плати та інших виплат; облік і контроль за використанням фонду заробітної плати та іншими грошовими коштами, які виділяють для оплати праці працівників підприємства; впровадження мотивації праці працівників.

Питання вдосконалення обліку праці є одним з найголовніших. Реалізація завдань реформування системи бухгалтерського обліку та сучасні ринкові зміни діючої системи організації оплати праці потребують докорінних змін методології обліку розрахунків з оплати праці на підприємстві.

Удосконалення організації оплати праці на підприємствах має будуватися на оптимізації тарифного регулювання заробітної плати, до якої належать: удосконалення тарифної системи шляхом встановлення співвідношень тарифних ставок залежно від рівня кваліфікації робітників; запровадження гнучких форм і систем оплати праці; розроблення внутрішньовиробничих тарифних умов оплати праці як чинників підвищення мотивувальної та стимулюючої ролі тарифних систем; удосконалення мотиваційного механізму регулювання міжпосадових окладів та міжкваліфікаційних рівнів оплати праці; колективне регулювання заробітної плати.

Здійснюючи побудову або удосконалення організації обліку оплати праці, підприємства мають підходити до цього питання обґрунтовано, враховуючи доцільність, використовуючи результати наукових досліджень, передового досвіду. Від організації обліку оплати праці залежить рівень витрат підприємства, якості, правдивість, справедливість, повнота і своєчасність розрахунків з персоналом з оплати праці.

Документи повинні розроблятися з урахуванням орієнтації на комп'ютерний облік, з урахуванням сучасних стандартів побудови документації, з урахуванням впровадження ринкових відносин, а також бути зручним для обробки і наступних записів в облікові реєстри. Вдосконалення форм первинних і зведених документів, а також кореспонденції рахунків дозволяє найбільш повно, точно і своєчасно відображати фактичні затрати праці та її оплату з урахуванням особливостей ринкових відносин та сучасних стандартів побудови документації

Виходячи з поставленої на початку роботи мети і сформульованих завдань, перший розділ дипломної роботи присвячений вивченню теоретичних основ обліку і аудиту розрахунків з оплати праці. При цьому були вивчені мета і завдання обліку і контролю розрахунків з персоналом з оплати праці, проведений огляд праць вітчизняних та зарубіжних вчених, що вивчають дану тему.

Другий розділ роботи присвячений практичній організації обліку розрахунків з оплати праці. Об'єктом дослідження було обрано Виробничий підрозділ «Одеська дистанція колії». Під час проведення аналізу організаційно – економічної

характеристики підприємства було розраховано показники виробничо – господарської діяльності, майнового стану, фінансової стійкості, ліквідності. Дані аналізу свідчать про те, що підприємство має невеликий обсяг залучених коштів, а також не зважаючи на те, що платоспроможність підприємства на кінець звітного року порівняно із попереднім, незначно покращилась воно не в змозі погасити своєї заборгованості.

Дослідження організації обліку розрахунків з оплати праці свідчить про ведення обліку відповідно до Кодексу Законів про Працю, Закону України «Про оплату праці» та відповідно до інших нормативно – правових актів. Основним документом, який визначає порядок організації оплати праці, розміри основної та додаткової заробітної плати, порядок преміювання працівників, є Положення про оплату праці. Для забезпечення первинного обліку використовуються затверджені форми первинних документів.

Організація аналітичного та синтетичного обліку на підприємстві «Одеська дистанція колії» ведеться з дотриманням чинного законодавства з використанням прикладної програми, що значно полегшує роботу бухгалтера та зменшує ризик помилок при розрахунках заробітної плати та підготовці звітності.

Важливим є те, що на досліджуваному підприємстві організація та методика обліку розрахунків з оплати праці відбувається згідно чинного законодавства.

Ознайомившись з порядком нарахування та утримання при розрахунку із заробітної плати можна стверджувати, що методика розрахунку нарахувань та утримань відповідає методиці, викладеній у листах, інструкціях та нормативно–правових актах з обліку оплати праці, а вся облікова робота по розрахункам з оплати праці провадиться автоматизовано з використанням комп'ютерної програми, що значно полегшує роботу бухгалтера, зменшує ризик помилок при нарахуваннях та підготовці звітності.

Однак, при дослідженні даної теми було виявлено ряд проблем та розроблено рекомендації та пропозиції, спрямовані на їх вирішення.

В зв'язку з відсутністю в розрахунковому відділі графіку документообігу, запропоновано додати графік, адже правильне і своєчасне складання первинних

документів, додержання порядку їх перевірки та своєчасне подання до архіву, дозволять систематизувати і упорядкувати первинні документи та облікові реєстри і тим самим полегшити і зробити більш організованою і зрозумілою систему обліку.

В Одеській дистанції колії при великій кількості лікарняних листків не використовують спеціальний рахунок для обліку єдиного внеску. Тому, на нашу думку, необхідним є впровадження в бухгалтерський облік спеціально – розроблених рахунків, що допоможе: відобразити достовірну інформацію з нарахувань, утримань та використання страхових коштів; скоротити час на заповнення звітності; своєчасно подавати звітність до Пенсійного фонду та Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності.

Важливим напрямком удосконалення обліку заробітної плати на досліджуваному підприємстві є синхронізація АСБО «ФОБОС» із АСО «Кадри». Така синхронізація значно б спростила роботу бухгалтера, посилила взаємний контроль відділу кадрів та бухгалтера з обліку з розрахунків з оплати праці та прибрала подвійну роботу, коли один і той самий документ необхідно вносити декілька разів у різні облікові системи.

Подвійною роботою для бухгалтера є також передача фінансової звітності до Служби Колії, оскільки для цього необхідно здійснити експорт необхідного звіту з АСБО «ФОБОС» та імпортувати у програму «ПАМАК», через яку і відбувається передача звіту, тому запропоновано подальше удосконалення АСБО «ФОБОС», аби відправляти усю необхідну інформацію напряду із АСБО «ФОБОС», що дало б змогу уникнути помилок при перенесенні звітів між програмами.

Одним з важливих питань реформування бухгалтерського обліку заробітної плати є вдосконалення діючої моделі аналітичного обліку.

У ході проведеного дослідження нами було виявлено, що робочі місця працівників, що займаються веденням бухгалтерського обліку та складанням фінансової звітності не мають методологічного забезпечення, тобто на підприємстві відсутні у повному обсязі законодавчі та нормативні документи, що регулюють питання оплати праці. Пропонуємо забезпечити як документально, так і в

електронному вигляді робоче місце бухгалтера з обліку оплати праці документами з питань оплати праці.

Документи повинні розроблятися з урахуванням орієнтації на комп'ютерний облік, з урахуванням сучасних стандартів побудови документації, з урахуванням впровадження ринкових відносин, а також бути зручним для обробки і наступних записів в облікові реєстри. Ринкові відносини відбилися не тільки на документації, а й на відображенні господарських операцій в обліку. Вдосконалення форм первинних і зведених документів, а також кореспонденції рахунків дозволяє найбільш повно, точно і своєчасно відображати фактичні затрати праці та її оплату з урахуванням особливостей ринкових відносин та сучасних стандартів побудови документації.

У третьому розділі роботи розглянуто мета, завдання та джерела внутрішнього контролю розрахунків з оплати праці, а також організацію проведення контролю за розрахунками з оплати праці на досліджуваному підприємстві. Дуже важливо відображати економічно достовірну та обґрунтовану інформацію про виконання нормативів та динаміку показників про працю, нагляд за дотриманням співвідношення росту продуктивності праці та заробітної плати, за зменшенням невиробничих витрат скритих та явних збитків робочого часу, стимулювання праці на підприємстві.

На підприємстві ВП «Одеська дистанція колії» організований контроль за розрахунками з оплати праці, завданням якого є активізація господарського механізму, яка націлена на раціональне використання трудових ресурсів та правильне визначення розподільчих функцій за розмірами трудових витрат. Визначено, що контроль проводиться головним бухгалтером та частково – інженером з нормування праці.

Процедури внутрішньогосподарського контролю на ВП «Одеська дистанція колії» полегшує той факт, що на підприємстві діє автоматизована форма ведення бухгалтерського обліку.

Рекомендовано введення на досліджуване підприємство внутрішнього контролера, завдяки чому, відбуватиметься виявлення резервів підвищення

ефективності діяльності роботи підприємства, а також оперативне усунення існуючих недоліків. Створення служби внутрішнього контролю дозволить ВП «Одеська дистанція колії» підвищити інформаційний потенціал, забезпечити знання всіх тонкощів діяльності, а що стосується розрахунків з оплати праці – то здійснити перевірку правильності ведення обліку цієї ділянки.

Особа, що буде здійснювати внутрішній контроль повинна мати відповідний рівень професійної освіти, досвіду і компетенції.

Новостворена служба повинна тісно співпрацювати з бухгалтерією з питань дотримання законів, положень (стандартів) обліку, Плану рахунків бухгалтерського обліку.

Таким чином, запропоновані рекомендації в даній роботі дозволяють поліпшити роботу бухгалтерської служби, вдосконалити облік праці та її оплати, а також дасть можливість більш ефективно провадити діяльність підприємства в цілому.

Одержані результати досліджень можуть бути використані в практиці досліджуваного підприємства.

Заробітна плата – це точка перетину інтересів багатьох: підприємства, працівника, податкової, фондів тощо . Кожна з цих сторін оцінює значення заробітної плати, тому важко переоцінити значення роботи бухгалтера, пов'язаної з обліком розрахунків з оплати праці. Вона, зазвичай, найбільш складна та трудомістка. Помилка у нарахуванні заробітної плати автоматично призводить до цілої серії помилок і порушень, які є найважчими за своїми наслідками. Є тільки один спосіб уникнути таких помилок – абсолютно точно знати, як виконувати будь – які розрахунки, пов'язані із заробітною платою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Господарський кодекс. Затверджений від 16.01.2003 № 436– IV// Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 1. – С. 21.
2. Інструкція зі статистики заробітної плати: затверджено наказом Державного комітету статистики України від 13.01.2004р. №5 – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.
3. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена Наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99р. №291// Бухгалтерський облік і аудит – 2007. – №1. – С.14– 65.
4. Інструкція про порядок обчислення і сплати підприємствами, установами, організаціями і громадянами збору на обов'язкове державне пенсійне страхування, інших платежів, а також обліку їх надходження до Пенсійного фонду України, затверджено постановою правління Пенсійного фонду України від 03.06.99 р. №4 – 6.// ВВР. – 2007. – №7. – С. 10 – 15.
5. Конституція України / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К.: Парламентське вид-во, 2006. – 59с.
6. Кодекс законів про працю України, прийнятий Законом УРСР від 10.12.71 р. з подальшими змінами і доповненнями// Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 42– 43, ст. 378.
7. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: затверджено наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 №291– [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1214>– 13
8. Податковий кодекс України зі змінами і доповненнями – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755>– 17

9. Порядок обчислення середньої заробітної плати : затверджено наказом КМУ від 08.02.95р. №100 – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

10. Про аудиторську діяльність: Закон України, прийнятий Верховною Радою України 22 квітня 1993р. №23//Відомості Верховної Ради України. – 1993, №23.– С.12– 15.

11. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність: Закон України, затверджений Постановою Верховної Ради України від 16.07.99р. №996– XIV // Бухгалтерський облік і аудит. – 2007, №6. – С.9 – 14.

12. Про відпустки: Закон України від 15.11.96р. №504/96 – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

13. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році Закон України від 24.12.2015 р. № 909 – VIII– [Електронний ресурс] – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/909-19>

14. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, що призвели до втрати працездатності. Закон України від 23.09.2007 р. № 1105– XIV зі змінами і доповненнями.// ВВР. – 2007. – №10. – С. 7– 15.

15. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття. Закон України від 02.03.2000 р. № 1533– 111.// ВВР. – 2000. – №4. – С. 3 – 10.

16. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування зі змінами та доповненнями: Закон України від 09.07.2003 №1058 – IV// – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1058-15>

17. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 08.07.2010 № 2464– VI // – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2464-17>

18. Про індексацію грошових доходів населення: Закон України від 03.07.1991 № 1282 – XII// – [Електронний ресурс] – Режим доступу:

<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1282-12>

19. Про колективні договори і угоди. Закон України від 01.07.93 р. № 3356– XII, зі змінами і доповненнями // ВВР. – 2008. – №6. – С. 17.

20. Про оплату праці. Закон України від 24.03.95 р. №108/9, зі змінами і доповненнями // ВВР. – 1995. – №4. – С. 2– 22.

21. Про охорону праці: ЗУ від 21.11.02р. №229 – VI. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

22. П(с)БО 11 «Зобов'язання», затверджене Наказом міністерства фінансів України від 31.01.00р. №20.

23. П(с)БО 26 «Виплати працівникам»: затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28.10.2003 р. № 601 – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

24. Цивільний кодекс. Затверджений від 16.01.2003 № 435 – IV.// Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 1. – С. 94.

25. Бабіч В. В., Сагова С.В. Фінансовий облік: Навч. посібник / Київський національний економічний університет. – К.: КНЕУ, 2009. – 282с.

26. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік, – Житомир: ПП Рута, 2000.– 480 с.

27. Бурденко, І.М. Виплати працівникам: облік, аудит і автоматизація/ І. М. Бурденко, О. В. Кравченко, О. В. Шипунова – Суми : Університетська книга. – 2009.– 283 с.

28. Бутко, А.Д. Заремба О.О. Методи і моделі прийняття управлінських рішень в аналізі та аудиті: навч. посібник / КНЕУ – К. : 2008. – 323с.

29. Величко О. Г., Голов С. Ф. Бухгалтерський облік і фінансова звітність в Україні. – Д.: ТОВ «Баланс – Клуб», 2007. – 768 с.

30. Голов, С. Ф. Бухгалтерський облік і фінансова звітність в Україні: підручник / С. Ф. Голов. – Дніпропетровськ: Баланс – клуб, 2000. – 768 с.

31. Грішнова, П. Н. Економіка праці та соціально– трудові відносини: підручник / П. Н. Грішнова – 3 – тє вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2007. – 559с.

32. Гарасим, П.М. Первинний та аналітичний облік на підприємстві: навчальний посібник / П.М. Гарасим, Г.П. Журавель, Р.Ф.Бруханський, П.Я. Хомин – Тернопіль.– 2005. – 464 с.
33. Гетьман, О.О., Шаповал В. М. Економіка підприємства / О. О. Гетьман, В. М. Шаповал. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 488 с.
34. Гуцаленко Л. В. Внутрішньогосподарський контроль: навч. посіб. / Л. В. Гуцаленко, М. М. Коцупатрий, У. О. Марчук – К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 496 с.
35. Грабова Н.М., Добровський В.М. Бухгалтерський облік в торгівлі. – К.: А.С.К.,– 2004. – 800 с
36. Дікань, Л.В. Контроль і ревізія: навчальний посібник – 2– е вид., перероб. і доп. / Л.В. Дікань – Київ: Знання, 2007. – 327 с.
37. Економіка підприємства: Підручник/ За заг. ред. С.Ф. Покропивного. – Вид. 2– е, перероб. та доп. – К.: КНЕУ, 2001. – 528 с.
38. Єсінова, Н.І. Економіка праці та соціально – трудові відносини: навчальний посібник / Н.І. Єсінова. – К. : Кондор, 2006. – 432 с.
39. Завіновська Г. Т. Економіка праці: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2003. – 300 с.
40. Іванілов О. С. Економіка підприємства: підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. С. Іванілов – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 728 с.
41. Івахненко, С. В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту. – К.: Знання, 2008. – 343 с.
42. Іляш, О. І. Економіка праці та соціально – трудові відносини: навч. посіб./ О. І. Іляш, С. С. Гринкевич. – К. : Знання, 2010. – 476 с.
43. Конош, О. В. Удосконалення обліку, аналізу, аудиту оплати праці/ О. В. Конош // Фінансові ринки і цінні папери. – 2009. – № 23. – С. 36– 40.
44. Коробов М. Я. Фінансово– економічний аналіз діяльності підприємств: Навч. посіб. – К.: Товариство «Знання» КОО, 2003. – 378 с.
45. Косміна Р. М. Бухгалтерський (фінансовий) облік: навч. посіб. / Р. М. Косміна/ за ред. Ю.Д. Чацкіса. – К. : Вид– во «Вища шк.», 2008. – 255. – С. 23.

46. Крушельницька О.В., Мельничук Д.П. Управління персоналом: Навчальний посібник. – К., «Кондор». – 2003.– 296 с
47. Кулішов, В.В. Мікроекономіка: Основи теорії і практикум: навч. посібник / В. В. Кулішов. – Львів: «Магнолія плюс», 2004. – 332 с.
48. Любушин Н. П., Лещева В. Б. Анализ финансово – экономической деятельности предприятия: Учеб. пособие. – М.: ЮНИТИ– ДАНА, 2007. – 471 с.
49. Мочерний С.В., Довбенко М.В. Економічна теорія: Підручник. – К.: Видавничий центр «Академія», 2004. – 856 с.
50. Мочерний С.В., Устенко О.А., Фомішин С.В. Політична економія. – Херсон: «Дніпро», 2002. – 794 с.
51. Мурашко, В.М. Контроль і ревізія фінансово: господарської діяльності: навчальний посібник / В.М. Мурашко, Т.М. Сторожук, О.В. Мурашко – Київ: ЦУЛ, 2003. – 311 с.
52. Островерха Р.Е. Організація обліку : навч. посіб. / Р.Е. Островерха. – К. : Центр учб. л–ри, 2012. – 568 с.
53. Пархоменко В. М. Бухгалтерський облік в Україні: Нормативи. Коментарі. – Луганськ: «Футура» ДСД «Лугань», 2003. –368 с.
54. Руденко Л. В., Подольська В. О. Аналіз фінансово–господарської діяльності підприємства: Навч. Посіб. / Укоопспілка; Навчально– методичний центр «Укоопосвіта». –К., 2007. –422 с.
55. Сопко В. Бухгалтерський облік : Навчальний посібник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. – Тернопіль: Астон, 2005.– 496 с.
56. Теорія бухгалтерського обліку: Навч. посіб./О.І.Васюта – Беркут, Г.Ф.Шепітко, Н.О.Ромашевська; за заг. ред. В.Б.Захожая. – К.: МАУП, 2001.– 367 с.
57. Ткаченко Н.М. Теоретико–методологічні проблеми формування бухгалтерського фінансового обліку. – К.:, А.С.К., 2003. – 348 с.
58. Ткаченко, Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність. – К.: Алерта, 2008. – 925 с.

59. Чеснакова Л. С., Алексєєва А. В., Масалітіна В. В. Бухгалтерський облік: навч. посіб. / Київський національний торговельно– економічний ун– т. – К. : КНТЕУ, 2009. – 397с.
60. Шарманська, В. М. Первинна документація і реєстри бухгалтерського обліку.– К.: Знання– Прес, 2010. – 268 с.
61. Бачевська, І.Л. Теоретичні аспекти заробітної плати в умовах ринкової економіки/ І.Л. Бачевська // Актуальні проблеми економіки (укр.). – 2005. – №1. – С.10–16.
62. Білуха М., Микитенко Т., Новодворська В. Застосування АРМ Бухгалтера в обліку і контролі на підприємстві // Бухгалтерський облік і аудит. – 2009 . – № 12, с.3.
63. Вашуленко, О.С. Тенденції розвитку системи оплати праці в науковій сфері України / О.С. Вашуленко // Проблеми науки. – 2008. – № 8. – С.18–25.
64. Ворона, Ю. В. Удосконалення обліку, аналізу і аудиту розрахунків з оплати праці / Ю. В. Ворона // Фінансові ринки і цінні папери. – 2009. – № 23 – С. 36–40.
65. Гамова, О.В. Заробітна плата як економічна категорія / О.В. Гамова // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2007. – №3. – С.60–64.
66. Гаркавін, Р. Розрахунки з оплати праці / Р. Гаркавін // Школа бухгалтера. – 2006. – № 13. – С. 7–9.
67. Герасимчук Л.С. Шляхи вдосконалення обліку оплати праці / Л.С. Герасимчук, О.В. Кантаєва // Молодіжний науковий вісник УАБС НБУ, Серія: Економічні науки. – 2012. – №12. – С. 186–194
68. Жиглей, І.В. Колективний договір на підприємстві: заходи організації обліку та оподаткування/ І.В. Жиглей, К. Шиманська // Бухгалтерський облік і аудит. – 2008. – № 9. – С. 45–57.
69. Калина, П.В. Облік та аналіз заробітної плати на підприємстві/ П.В. Калина // Формування ринкових відносин в Україні. – 2005. – №2. – С. 61–64.
70. Крищенко, К. Удосконалення організаційно: економічного механізму управління оплатою праці / К. Крищенко // Україна: аспекти праці. – 2007. – № 6. – С. 9–17.

71. Лебедева, С. Регулирование заработной платы и обеспечение устойчивого экономического развития: методологические и методические подходы / С. Лебедева // Україна: аспекти праці. – 2008. – № 8. – С. 12–23.

72. Мандрикiна О.С. Послiдовнiсть запровадження системи виплати заробiтної плати за допомогою платiжних карток / О.С. Мандрикiна // Управлiння розвитком. – 2011. – №7(104). – С. 69–72

73. Потриваєва Н.В. Стан та перспектива облiку розрахункiв з оплати працi: теоретичний аспект / Н.В. Потриваєва, I.В. Савченко // Економiчний форум. – 2014. – №1. – С. 93–98

74. Ревенко, А.П. Оплата працi у структурi виробництва / А.П. Ревенко // Економiчна теорiя. – 2007. – № 2. – С.70–81.

75. Рожнов, В. Органiзацiйно–нормативнi документи пiдприємства/ В. Рожнов // Заробiтна плата. – 2010. – № 1. – С. 9–14 ; № 2. – С. 18 –21.

76. Рябець, А. П. Удосконалення правового регулювання оплати працi / А. П. Рябець // Економiка. Фiнанси. Право. – 2008. – № 2. – С. 3 – 5.

77. Семененко, О. Л. Удосконалення облiку, аналізу i аудиту розрахункiв з оплати працi / О. Л. Семененко // Фiнансовi ринки i цiннi папери. –2008. – № 22. – С. 18–25.

78. Соломченко, Д. Органiзацiя облiку розрахункiв з оплати працi на пiдприємствi/ Д. Соломченко // Вiсник Киiвського iнституту бiзнесу та технологiй. – 2008. – № 1. – С.46–50

79. Чабанюк О. М. Облiк оплати працi в ринкових умовах / О. М. Чабанюк, У. М. Залуцька, К. А. Львiвська // Науковий вiсник НЛТУ України. – 2011. – № 21.3.

80. Чумаченко М. Сучаснi проблеми бухгалтерського облiку в Україні // Баланс. – 2007. –№44. – С.5–13.

81. Шоляк, О. Ю. Внутрiшньогосподарський контроль розрахункiв з оплати працi [Електронний ресурс]// О.Ю. Шоляк. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Skhid/2010_1/2.pdf